

ZESZYTY NAUKOWE

**Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu
Wydziału Zamiejscowego w Chorzowie**

Nr 7 rok 2006

**Wydawnictwo
Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu**

Recenzent

prof. dr hab. Wiesława Piątkowska-Stepaniak

Redaktor naukowy

prof. dr hab. Sylwester Wróbel

Projekt okładki

Jan Ślusarski

Redaktor

Irena Gawron

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, 2006

ISSN 1642-9605

WYDAWNICTWO

WYŻSZEJ SZKOŁY BANKOWEJ

w Poznaniu

siedziba:

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań

tel. (0-61) 655 33 99, tel./fax (0-61) 655 33 97

e-mail: wydawwsb@wsb.poznan.pl, dzialhandlowy@wsb.poznan.pl

<http://www.wydawnictwo.wsb.poznan.pl>

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy M-Druk

Wągrowiec, tel. (0-67) 262 02 38

Spis treści

Od Redakcji	5
--------------------------	---

Teoria polityki

Zbigniew Kantyka Tolerancja polityczna jako kategoria teoretyczna nauki o polityce	9
Łukasz Wawrowski Wybór systemu wyborczego jako bezpośredni mechanizm zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych	27

Systemy polityczne

Rafał Glajcar Udział Prezydenta RP w powoływaniu Rady Ministrów w latach 1989-2005 – rozwiązania normatywne a praktyka polityczna	51
Kazimierz Miroszewski Losy ludności ukraińskiej na ziemiach polskich w latach 1944-1949	73
Małgorzata Myśliwiec Plan Ibarretxe – droga do niepodległości Kraju Basków?	99
Martyna Liber System polityczny Królestwa Norwegii	119
Waldemar Wojtasik Sfera finansów publicznych a konstytucyjne zasady ustroju gospodarczego w Polsce	157

Samorząd terytorialny

Marian Gierula Prasa samorządowa w Polsce	179
Bożena Pietrzko Samorząd terytorialny Federacji Rosyjskiej	191

Dorota Wójtowicz

Gmina we Francji: najmniejsza wspólnota samorządowa i podstawowa jednostka
podziału terytorialnego państwa 211

Sylwester Wróbel

Tworzenie i zakres odrębności jednostek pomocniczych gminy 237

Streszczenia 253

Abstracts 261

Noty o Autorach 268

Streszczenia

Zbigniew Kantyka

Tolerancja polityczna jako kategoria teoretyczna nauki o polityce

Pojęcie „tolerancji”, pojawiające się często w rozważaniach psychologicznych, filozoficznych i socjologicznych, nie znalazło jeszcze trwałego miejsca w siatce pojęciowej politologii, porównywalnego z rangą takich kategorii, jak np. „wolność”, „równość” czy „demokracja”. Wydaje się jednak, że zaczyna ono współcześnie odgrywać coraz bardziej istotną rolę we wszystkich próbach pełnego opisu mechanizmów działania systemów społecznych, stając się jednym z ważnych kryteriów ich analizy i oceny. Jest to tendencja zupełnie naturalna, zwłaszcza w okresie poszukiwań uniwersalnych podstaw nowego posttotalitarnego ładu społecznego.

Zakres i zdolność do tolerancji jednostek, grup społecznych, instytucji i struktur politycznych to problem o szczególnym znaczeniu dla zrozumienia aktualnej kondycji współczesnych społeczeństw i ich przyszłości. Usytuowanie tolerancji politycznej w centrum katalogu wartości demokratycznych nie przesądza o treści tego pojęcia.

W historii współczesnej naukowej refleksji na ten temat ujawniło się kilka stanowisk, odmiennie ujmujących funkcje i znaczenie tolerancji politycznej, zwłaszcza w kontekście pytania o równowagę systemu politycznego. Obok wymiaru jednostkowego i społecznego problem tolerancji politycznej nabiera coraz większego znaczenia w kontekście rozważań związanych z kwestiami globalnymi – w związku z refleksją na temat dalszych losów wspólnoty międzynarodowej.

Łukasz Wawrowski

Wybór systemu wyborczego jako bezpośredni mechanizm zwiększania udziału kobiet w strukturach politycznych

Jednym z najważniejszych mechanizmów oddziaływania na liczbę kobiet w strukturach politycznych pochodzących z wyborów powszechnych jest wybór rodzaju systemu wyborczego, a także odpowiednie modyfikowanie jego parametrów. Chodzi tu zatem nie tylko o ogólny rodzaj systemu (wybór ten w uproszczeniu postrzegany jest jako opozycja

systemu większościowego i proporcjonalnego), ale także szereg czynników związanych między innymi z konkretną formułą przeliczania głosów na mandaty, wielkością okręgu czy jego charakterem. Ponieważ wskazane zmienne w różny sposób wpływają na odsetek wybieranych kobiet, ich umiejętne zastosowanie może przyczyniać się do zwiększania odsetka kobiet wśród osób wybranych.

W prezentowanym artykule autor stara się zatem ukazać związek między charakterystyką poszczególnych systemów wyborczych a szansami uzyskania mandatu przez kobiety zarówno na poziomie selekcji kandydatów, jak i w finalnym procesie wyłaniania członków spośród zgłoszonych kandydatów. Wychodząc od ogólnych różnic pomiędzy proporcjonalnym a większościowym systemem wyborczym autor wyróżnia te aspekty, które sprzyjają, bądź utrudniają uzyskaniu mandatu przez kobiety. Powszechną opinią w literaturze przedmiotu jest, iż system proporcjonalny sprzyja większej partycypacji politycznej kobiet. Jest to wprawdzie stwierdzenie słuszne, potwierdzone badaniami empirycznymi, niemniej wymagające pewnego uściślenia. Po pierwsze bowiem, także system większościowy charakteryzuje się pewnymi cechami, które mogą być postrzegane jako korzystne dla kobiecej reprezentacji, po drugie, także w obrębie systemów proporcjonalnych wskazać można wersje mniej lub bardziej sprzyjające zrównoważonej reprezentacji płci.

Rafał Głajcar

Udział Prezydenta RP w powoływaniu Rady Ministrów w latach 1989-2005 – rozwiązania normatywne a praktyka polityczna

W 1989 roku do systemu organów państwa przywrócono instytucję prezydenta. Głowie państwa przyznano szerokie uprawnienia w zakresie powoływania Rady Ministrów. Mimo iż konstytucyjne procedury powoływania rządu były w latach 1989-2005 dwukrotnie zmieniane („Mała Konstytucja” z 1992 roku i Konstytucja RP z 1997 roku), prezydent pozostał niezbędnym uczestnikiem, a w zasadzie inicjatorem procesu tworzenia gabinetu.

Analiza zmian przepisów konstytucyjnych, a także praktyka polityczna pozwalają ocenić pozycję i rolę ustrojową „najwyższego przedstawiciela państwa” w kontekście jego relacji z drugim członem egzekutywy, a także większością parlamentarną. Doświadczenia minionych szesnastu lat ukazują, że byliśmy świadkami okresów faktycznej dominacji głowy państwa w procesie powoływania rządu, ale również zdarzało się, że rola prezydenta sprowadzała się do akceptacji ustaleń zawartych pomiędzy największymi ugrupowaniami parlamentarnymi.

W kwestii rozwiązań konstytucyjnych obowiązujących w Polsce w latach 1989-2005, a dotyczących udziału Prezydenta RP w procesie powoływania Rady Ministrów, należy podkreślić, że charakteryzowały się one postępującym ograniczaniem w nim roli i znaczenia głowy państwa. Znaczny wpływ na taki rozwój sytuacji miał zwłaszcza styl sprawowania urzędu przez Lecha Wałęsę w latach 1990-1995. Podejmowane przez niego skuteczne próby rozszerzania swoich uprawnień powodowały, że w obecnie obowiązują-

cej ustawie zasadniczej w sposób precyzyjny oddzielono uprawnienia prezydenta, sejmu i premiera w tworzeniu Rady Ministrów. Dzięki temu dzisiaj proces powoływania kolejnych rządów opiera się ściśle na rozwiązaniach normatywnych, a praktyka polityczna w coraz mniejszym stopniu determinuje realny zakres władzy (kompetencji) poszczególnych organów w nim uczestniczących.

Kazimierz Miroszewski

Losy ludności ukraińskiej na ziemiach polskich w latach 1944-1949

PKWN 9 września 1944 roku podpisał umowy o przesiedleniu ludności między Polską a Ukraińską SRR. Ustalono w nich wzajemną wymianę ludności. Z Polski do Ukraińskiej SSR miała wyjechać ludność ukraińska, a do Polski mieli zostać przywiezieni Polacy i Żydzi, którzy we wrześniu 1939 roku posiadali obywatelstwo polskie. Dla władz polskich transfer ludności oznaczał próbę rozwiązania nabrzmiałych problemów narodowościowych z okresu II Rzeczypospolitej. Był elementem planu stworzenia Polski jako państwa jednolitego pod względem narodowościowym. Jednocześnie Ukraina miała możliwość uzupełnienia brakujących rąk do pracy. W celu przymuszenia ludności stosowano różne formy presji administracyjnej, jak likwidację szkolnictwa ukraińskiego, organizacji oświatowych oraz Cerkwi greckokatolickiej, pozbawienie ludności ukraińskiej prawa do ziemi parcelowanej w ramach reformy rolnej. Od 3 września 1945 roku polskie władze administracyjne zdecydowały się na zastosowanie rozwiązania siłowe. Oddziały Wojska Polskiego, wspólnie z organami bezpieczeństwa publicznego, rozpoczęły brutalną akcję przesiedleńczą. Ogółem, w trakcie obowiązującej przedłużonej umowy polsko-ukraińskiej, przesiedlano do USRR około 487 398 osób.

W 1947 roku przeprowadzono nową koncepcję rozwiązania problemu ukraińskiego – akcję „Wisła” polegającą na przesiedleniu ludności ukraińskiej na Ziemię Odzyskane. W sumie akcja przesiedleńcza miała doprowadzić do zaniku mniejszości ukraińskiej poprzez jej polonizację w nowym miejscu zamieszkania. W trakcie jej trwania umieszczono 3883 osoby w podobozie COP Jaworzno. Istniał on do stycznia 1949 roku.

Małgorzata Myśliwiec

Plan Ibarretxe – droga do niepodległości Kraju Basków?

W dniu 14 marca 2004 roku w Hiszpanii miały miejsce kolejne, demokratyczne wybory parlamentarne. W ich wyniku doszło do alternacji władzy, czego skutkiem było przejście sterów rządu przez Hiszpańską Socjalistyczną Partię Robotniczą (PSOE). Powrót socjalistów do władzy oznaczał poważne zmiany w zakresie realizowania polityki wewnętrznej państwa. Po niemal trzydziestu latach od uchwalenia obecnie obowiązującej

ustawy zasadniczej, pojawiła się bowiem szansa na rozszerzenie zakresu uprawnień przysługujących wspólnotom autonomicznym. Baskowie postanowili pierwsi podjąć dialog z Madrytem w tej sprawie. Dnia 30 grudnia 2004 roku Parlament Kraju Basków przyjął bezwzględną większością głosów projekt nowego statutu autonomii. Postulował on bardzo daleko idącą decentralizację państwa hiszpańskiego. Lecz jego akceptacja, którą musiałby uzyskać ze strony Korteżów Generalnych, wymagałaby uprzedniej zmiany Konstytucji. Parlament centralny odrzucił zatem możliwość rozpatrzenia przedstawionego przez Basków projektu. Stało się tak pomimo to, że za podjęciem działań zmierzających do reformy Statutu Autonomii Kraju Basków głosowali nacjonałści baskijscy i katalońscy.

Na początku XXI wieku coraz wyraźniej widać zatem, że w Hiszpanii ruchy natywistyczne zaczynają ustępować miejsca ruchom kontrakulturacyjnym. Szeroka autonomia polityczna zaczyna nie wystarczać. Racjonalne przesłanki skłaniające dotąd do korzystnego funkcjonowania w ramach państwa hiszpańskiego, charakterystyczne dla nacjonalizmu politycznego, zaczynają być zastępowane przez emocjonalne postulaty nacjonalizmu kulturowego. Gra polityczna ugrupowań, tracących społeczne poparcie, popycha jej przywódców do podejmowania działań, które silnie oddziaływałyby na emocje potencjalnych wyborców.

Martyna Liber

System polityczny Królestwa Norwegii

Norwegia należy do grupy państw Europy Północnej. Zajmuje północną, zachodnią i południowo-zachodnią część Półwyspu Skandynawskiego.

Norwegia jest monarchią parlamentarną. Podstawy ustroju politycznego Norwegii zostały określone Konstytucji Królestwa Norwegii z 17 maja 1814 roku. W myśl postanowień Konstytucji władzę ustawodawczą w Królestwie Norwegii sprawuje parlament (*Storting*). Głową państwa w Norwegii jest król. Mimo iż w ujęciu Konstytucji norweskiej władza wykonawcza jest sprawowana przez króla, to w praktyce należy ona do powoływanej przez króla Rady Państwa. Władza sądownicza pozostaje zaś domeną sądów. Doniosłą rolę w funkcjonowaniu systemu politycznego oraz państwa jako całości i poszczególnych jego instytucji odgrywają partie polityczne oraz tzw. grupy interesu. W Norwegii funkcjonuje system wielopartyjny umiarkowanie spolaryzowany, czasem określany mianem systemu równowagi bądź rywalizacji dwublokowej. Idea samorządu i decentralizacji władzy wiązana jest w Norwegii z zasadą podziału i równowagi władz, która dotyczy w równej mierze relacji poziomych między organami naczelnymi (ustawodawczymi, wykonawczymi i sądowniczymi), jak i relacji pionowych między zakresem kompetencji władz centralnych i władz lokalnych czy relacji organów samorządowych do organów administracji państwowej.

Waldemar Wojtasik

Sfera finansów publicznych a konstytucyjne zasady ustroju gospodarczego w Polsce

Konstytucyjne podstawy ustroju gospodarczego są wynikiem przyjętego układu zależności ekonomicznych i społecznych. Ustrój gospodarczy jest trwałym elementem organizacji państwa. Sfera animacji i regulacji procesów gospodarczych zawiera w sobie paradygmat sprawczej roli państwa zarówno jako kreatora przestrzeni ekonomicznej, jak i autora *modus vivendi* w zakresie funkcjonalnego połączenia gospodarki z obszarem polityki.

Ustrój gospodarczy każdego państwa można zostać określony empirycznie bądź normatywnie. Empiryczne określenie ustroju gospodarczego opisuje rzeczywistą organizację i przebieg procesów ekonomicznych, zaś normatywną podstawą ustroju gospodarczego jest głównie Konstytucja. W obszarze fiskalnym określone są zasady pobierania danin i ciężarów publicznych, zaś polityka budżetowa państwa stanowi wyraz planowości w zakresie kojarzenia dochodów i wydatków państwa.

Prezentowany artykuł przedstawia sferę finansów publicznych w Polsce na tle rozwiązań przyjętych w ramach konstytucyjnych podstaw ustroju gospodarczego. Sfera finansów publicznych została szeroko zmaterializowana w zapisach Konstytucji z 1997 roku. Przyczyn tego należy szukać przede wszystkim w doniosłości obszaru normatywnej regulacji, a także w odniesieniu do poziomu złożoności poruszanej problematyki.

Marian Gierula

Prasa samorządowa w Polsce

Prasa samorządowa jest jedną z podstawowych grup typologicznych prasy lokalnej w Polsce. Przyczynami rozwoju tego rodzaju periodyków była zarówno idea samorządności, jak i czynniki prawno-organizacyjne powstałe po 1989 roku.

Artykuł przedstawia charakterystykę typologiczną współczesnej prasy samorządowej w Polsce na podstawie 10 cech. Najważniejszymi są cele i zadania wydawcy, które w sposób zasadniczy determinują społeczne funkcjonowanie tego rodzaju prasy.

Rozmieszczenie prasy samorządowej jest bardzo nierównomierne w skali Polski. Na wielu obszarach kraju jest to jednakże jedyny kanał komunikowania periodycznego ze społecznościami lokalnymi. Podstawowymi problemami tego typu prasy są relacje zespołów redakcyjnych z władzą samorządową oraz niska wiarygodność czytelnicza wielu tytułów.

Bożena Pietrzko

Samorząd terytorialny Federacji Rosyjskiej

Artykuł poświęcony jest samorządowi terytorialnemu w Federacji Rosyjskiej. Przedstawione zostały w nim podstawy prawne jego funkcjonowania, zawarte przede wszystkim w Konstytucji Rosji z 1993 r., w ustawach federalnych, rozporządzeniach Prezydenta FR, w aktach prawnych podmiotów Federacji, w aktach prawa lokalnego jednostek samorządu terytorialnego oraz w Europejskiej Karcie Samorządu Terytorialnego, którą Rosja ratyfikowała w 1998 r.

Omówione zostały zadania własne i zlecone jednostek samorządu oraz źródła ich finansowania. Przedstawiono organy władzy przedstawicielskiej oraz wykonawczej wraz ze sposobami ich wyboru bądź powoływania. Scharakteryzowane zostały źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego, a także ich wydatki.

Zwrócono uwagę, że w 2003 r. Duma przyjęła nową ustawę „O ogólnych zasadach organizacji samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej”. Ustawa ta w znaczący sposób porządkuje i ujednolica zadania samorządu, źródła finansowania, sposoby wyboru organów przedstawicielskich i wykonawczych jednostek samorządu na terenie podmiotów Federacji Rosyjskiej. Przede wszystkim zaś w art. 1 określa jednostki samorządu terytorialnego.

W ustawie wskazano stopniowe wchodzenie w życie poszczególnych jej zapisów (niektóre z nich obowiązują od dnia 1.01.2006 r., a ostateczne wejście w życie ustawy ma nastąpić 1.01.2009 r.). Ustawa jest realizacją drugiego etapu reformy terytorialnej Rosji rozpoczętej w 2000 r. przez prezydenta W. Putina.

Dorota Wójtowicz

Gmina we Francji: najmniejsza wspólnota samorządowa i podstawowa jednostka podziału terytorialnego państwa

We Francji najmniejsza jednostka podziału terytorialno-administracyjnego, gmina, pokrywa się z jednostkami osadniczymi, które powstawały w okresie tworzenia się małych wspólnot terytorialnych, funkcjonalnie niezależnych. Wobec tego istnienie samorządu terytorialnego na najniższym szczeblu we Francji wynika z naturalnego stanu rzeczy. We Francji każda jednostka osadnicza stanowi odrębny byt polityczno-administracyjny. Do dzisiaj cechą charakterystyczną tego systemu jest ogromna liczba gmin, a co za tym idzie, ogromne rozdrobnienie terytorialne obszaru państwa. Ponadto, kondycja gmin francuskich jest bardzo zróżnicowana. Istnieją ogromne rozpiętości w ich potencjale demograficznym, terytorialnym i finansowym. Ustawodawca stara się zrationalizować fakt ogromnej liczebności gmin przez tworzenie narzędzi zachęcających do fuzji. Przedstawione w artykule stosowane w wyborach gminnych systemy wyborcze do rady gminy, służą również racjonalizowaniu rozdrobnienia terytorium na ogromną liczbę samorządzących się podmiotów.

Sylwester Wróbel

Tworzenie i zakres odrębności jednostek pomocniczych gminy

Oprócz wyodrębnienia trzech szczebli samorządowych, polskie prawo samorządowe przewiduje także możliwość tworzenia jednostek pomocniczych w gminach. Obejmują one zazwyczaj poszczególne wsie w gminach wiejskich oraz dzielnice lub osiedla w gminach miejskich. Zasady i tryb tworzenia tych jednostek, ich zadania oraz sposób wyłaniania organów określają gminy w swoich statutach.

Artykuł przedstawia proces tworzenia i określa zakres oraz wymiary samodzielności jednostek pomocniczych. Ukazuje zatem kryteria ich wyodrębniania. Wskazuje na odmienności zakresu przekazanych im do realizacji zadań. Przedstawia różnice w procedurach wyłaniania organu stanowiącego i wykonawczego jednostki pomocniczej. Ukazuje zakres i strukturę kompetencji tych organów. Przedstawia także regulacje prawne ich działalności.

Abstracts

Zbigniew Kantyka

Political Tolerance as a Theoretical Category in Political Science

The idea of tolerance, frequently referenced in psychological, philosophical and sociological discourse, has not yet found its way into the terminology of political sciences to figure side by side with such established terms as e.g. “freedom”, “equality”, or “democracy”. It appears, however, that it is beginning to play a significant role in contemporary attempts at describing the mechanisms that govern the functioning of social systems, and has become a key criterion for their analysis and evaluation. Yet, this is a natural trend at a time when societies are demanding universal foundations for a new, post-totalitarian social order.

The level and capability of tolerance characterizing individuals, social groups, political institutions and structures are of utmost importance to the understanding of the present condition of modern society, as well as to its future prospects. After all, placing political tolerance in a central position among democratic values does not yet determine the meaning of the term.

Several diverse standpoints have surfaced in contemporary scientific thought, differently defining the functions and role of political tolerance, particularly in the context of balance within a political system. Outside the individual and the social dimension, political tolerance is becoming increasingly important in the context of global issues, as it relates to the reflection on the future prospects of the international community.

Łukasz Wawrowski

The Choice of Electoral System as a Direct Method for Increasing the Participation of Women in Political Bodies

One of the most common methods for regulating the representation of women in political bodies elected by popular vote is the choice of electoral system and the adjustment of its parameters. The choice is therefore not limited to the type of system (in simple terms, this boils down to the opposition of the majority system and the proportional system), but

it incorporates a range of factors relating to the formula for counting votes and converting them into seats, or to the drawing of legislative district boundary lines (the size of constituency and the character of electorate). Since these variables will usually have an effect on the percentage of votes received by women, they can be applied to increase the number of seats held by women.

The paper attempts to bring out the relationship between the features of an electoral system and the chances of winning a seat by a woman, both at the level of candidate selection and at the phase of final allocation of seats among the candidates. Setting out from the general differences between the proportional electoral system and the majority system, the author emphasizes the aspects which can potentially favor or disfavor women. Popular opinion found in literature on the subject holds that the proportional system is more likely to help increase the representation of women in elective bodies. Although this view is largely true and confirmed by empirical study, a clarifying comment seems due.

Firstly, the majority representation system also has features that can be used to women's advantage; secondly, different variants of the proportional system are more or less capable of producing a balanced representation of the sexes.

Rafał Glajcar

The Role of President of Poland in the Appointment of the Council of Ministers in the Years 1989-2005 – Legal Norm vs. Political Practice

In 1989, the institution of President was restored as part of Poland's political system and organ of the State. The Head of State was vested with a lot of authority in appointing ministers into the national government (the Council of Ministers). Even though the constitutional procedures for government formation were twice modified in the years 1989-2005 (the "Small Constitution" of 1992, and the 1997 Constitution of the Republic of Poland), President remained involved in Cabinet formation as a key player and initiator of the process.

An analysis of the constitutional provisions and political practice allow an evaluation of the position and role of "the highest officer of the State" in the context of his relationships with the other supreme organs of executive power and with the parliamentary majority. The experience of the past sixteen years demonstrates that there were periods of actual domination of the Head of State in the government formation process as well as cases where the President's role was limited to the mere approval of arrangements made by the major parliamentary fractions.

Considering the constitutional regulations for the role of President of Poland in the appointment of the Council of Ministers which remained in force in Poland in the years 1989-2005, it should be emphasized that the modifications tended to gradually reduce the role the Head of State. Most of these originated in the years 1990-1995 while the highest office was held by Lech Walesa whose authoritarian style of presidency had a substantial impact on subsequent legislation. His successful attempts to extend the powers attached to his office stimulated the authors of the new Basic Law to precisely

define the authority of President, the Parliament (Sejm – the lower chamber) and the Prime Minister in government formation. Owing to that, the process of Cabinet formation is today guided by strict constitutional norms, which means that political practice has less effect on the actual power (competence) of respective organs involved in the process.

Kazimierz Miroszewski

The History of the Ukrainian Population in the Territory of Poland in the Years 1944-1949

On 9 September 1944 the Polish Committee of National Liberation (PKWN) signed agreements on the dislocation and resettlement of ethnic minorities between Poland and the Ukrainian Socialist Soviet Republic. The agreements provided for an exchange of population: the Ukrainian minority was to be relocated to the Ukrainian Socialist Soviet Republic, while Polish and Jewish nationals who held Polish citizenship in 1939 but remained outside the new borders of the country after 1945 were to be resettled to Poland. For Poland's authorities this transfer of people was an attempt to mitigate the stinging nationality problems dating back to the Second Republic (of Poland – in the years 1918-1939). It therefore formed part of a project aiming to establish Poland as a single-nationality state. At the same time Ukraine, which suffered from a shortage of work-force, could acquire the manpower it needed. A number of administrative measures were applied to enforce the government's decisions, such as the closing of Ukrainian schools, banning Ukrainian educational organizations and the Greek Orthodox Church, or leaving Ukrainians out of the agricultural reform by divesting them of the right to participate in the allotment of land. As of 3 September 1945, Polish administrative organs were determined to use military force. Polish Army troops, operating hand in hand with the public security service, began to implement a brutal relocation plan. In total, 487,398 people were resettled to the Ukrainian Socialist Soviet Republic within the extended Polish-Ukrainian resettlement agreement.

In 1947 a new approach was instituted to resolve the Ukrainian issue – within the so called “Vistula” operation, most of the Ukrainian population was relocated to the “Recovered Territories” (the Western and Northern provinces, formerly parts of Weimar Germany, which were assigned to Poland by the Allies after World War II). The campaign aimed to eventually erase the Ukrainian minority by its denationalization and assimilation into the Polish environment. During the campaign, 3,883 persons were temporarily kept in the Central Labor Camp Jaworzno. The Camp was not closed until January 1949.

Małgorzata Myśliwiec

The Ibarretxe Plan – the Road to Basque Country's Independence?

On 14 March 2004, Spain held another democratic parliamentary elections. They resulted in a power shift and the Spanish Socialist Workers' Party (PSOE) taking over control of the government. The socialists' return to power meant substantial changes in internal policy. Nearly thirty years after the adoption of the current Constitution, there was an opportunity to expand the rights of autonomous communities. Basques were the first to respond and initiate dialog with Madrid. On 30 December 2004, an absolute majority of the Basque Country Parliament adopted a draft of a new statute of autonomy. The draft proposed a sweeping decentralization of the Spanish state. However, its approval by the Cortes Generales (the Congress of Deputies) would involve a prior change of the Constitution. On these grounds, the national Parliament refused to deal with the Basque draft. This happened despite Basque and Catalanian nationalist votes in favor of the reform of the Basque Country Statute of Autonomy.

At the beginning of the 21st century, it is becoming increasingly clear that nativist movements in Spain are giving way to counter-culturation ones. Broad political autonomy will not suffice any longer. Rational considerations, typical for political nationalism, which led to the beneficial inclusion within the Spanish state, are now being replaced by the emotional demands of cultural nationalism. As the parties involved in the political play are losing popular support, their leaders are pressured to take actions that would appeal to the feelings of their potential electors.

Martyna Liber

The Political System of the Kingdom of Norway

Norway belongs to the group of Nordic countries and is situated in Northern Europe. It occupies the northern, western and south-western portion of the Scandinavian Peninsula.

Norway is a parliamentary democracy. The foundations of its political system were laid in the Constitution of the Kingdom of Norway of 17 May 1814. It states that the legislative power within the Kingdom of Norway is held by the parliament (*Storting*). Head of the Norwegian State is King. Although the Norwegian constitution assigns executive power to King, in practice this power is exercised through the Council of State appointed by King. Judicial power is the domain of courts. A pivotal role in the political system is played by political parties and the so called political interest groups, which are vital to the functioning of both the State as a whole and of its particular institutions. Norway has a multi-party, moderately polarized system, also known as a balanced system or a two-block opposition system. The idea of self-government and decentralization of power is linked to the principle of separation and equilibrium of powers, which is

consistently applied throughout the horizontal relations among the highest national authorities (legislative, executive and judicial) as well as to the vertical relations between the competences of central government and local governments or between local self-government units and central administration units.

Waldemar Wojtasik

The Area of Public Finance and the Constitutional Provisions for the Economic System of Poland

The constitutional foundations of the economic system represent a product of the adopted pattern of economic and social relationships. The economic system is a permanent element of the State's organization. The area of animation and regulation of economic processes encompasses a paradigm of the State's causative role as both the provider of economic space and the author of *modus vivendi* within the functional links between the economy and the domain of politics.

The economic system of any country may be determined in an empirical or a normative manner. An empirical definition describes the actual economic processes as they occur within an economy, their structure and organization, whereas the normative framework is provided, in the first place, by the Constitution. In the fiscal area, the principles governing the collection of taxes and public revenues are laid down, while budgetary policy constitutes a planning measure in matching the State's revenues to its expenditure.

The paper presents the area of public finance in Poland within the context of concepts adopted as part of the constitutional framework of Poland's economic system. The domain of public finance was extensively materialized in the provisions of the 1997 Constitution of the Republic of Poland. This fact should be attributed to the realization of the vital importance of such regulation as well as to the complex nature of the issues under discussion.

Marian Gierula

Local Government Press in Poland

Local government press is a basic typology group among local press in Poland. The reasons for its dynamic growth should be sought in the very idea of self-government as well as in legal and organizational factors that came into play after 1989.

The paper offers a typology of contemporary local government press in Poland based on a set of 10 characteristics. The publishers' mission and objectives are the essential characteristics determining the social role and reception of press titles of this sort.

The geographical distribution of local government press across Poland is highly unbalanced. There are areas, however, where such press constitutes the only available channel for regular communication with the local community. The fundamental problems faced by local government press relate to the relationships between editors and local government officials and to the low level of trust placed by readership in many of these periodicals.

Bożena Pietrzko

Local Self-Government in the Russian Federation

The paper addresses the issue of territorial self-government in the Russian Federation. The author presents the legal framework for its operation, as laid down in the 1993 Constitution of Russia, in federal laws, in resolutions of President of the Russian Federation, in regulations adopted by the member countries of the Russian Federation, in local laws issued by units of self-government, and in the European Charter of Local Self-Government which was ratified by Russia in 1998.

The responsibilities, both statutory and delegated, of local government are discussed, as well as the sources of financing for these. The author offers an overview of the different representative and executive bodies along with the methods of their election or appointment. The revenues and expenditures of local self-government units are also described.

Attention is brought to the fact that in 2003 the Duma (the Diet) passed a new bill on "The General Principles of Organization of Territorial Self-Government in the Russian Federation". The act introduces significantly greater consistency and uniformity in defining the responsibilities of local self-government, its sources of financing, and the mechanisms for the election of self-government representative and executive bodies throughout the member countries of the Russian Federation. Most importantly, Article 1 enumerates all the different units of local self-government.

The new law stipulates the dates its specific regulations come into force (some provisions entered into force on 1 January 2006, while the entire bill will be in force as of 1 January 2009). The act implements the second phase of territorial reform in Russia initiated by President W. Putin in 2000.

Dorota Wójtowicz

The France's Commune: the Smallest Self-governing Community and the State's Basic Unit of Territorial Division

The French communes, the smallest units of territorial and administrative division, are mostly based on the original, functionally independent local communities which emerged

during the period of early settlement. Local self-government at its lowest level is therefore the result of a natural process. In fact, each French settlement constitutes a distinct political and administrative entity. The immense number of communes, which signifies a large extent of dispersion, remains a distinctive feature of the French system of local government unto this day. Furthermore, the current condition of French communes shows extreme diversity. Their demographic, territorial and financial potential varies from negligible to huge. The French law makers attempt to eliminate some of the diversity by introducing legislation which encourages mergers.

The paper incorporates a presentation of the voting systems used in communal council elections, which represent just one of the mechanisms implemented in an effort to reduce the number of self-governing territorial units in France.

Sylwester Wróbel

The Formation and Autonomy of a Subsidiary Unit of Local Self-Government

Besides the distinction of three levels of local government administration, Polish legislation on local government also provides for the possibility of establishing subsidiary units within self-governing communities (communes). In rural areas, these typically include specific villages, while in urban communes they will represent town quarters and districts. The principles for the creation of such subsidiary units, their functions and the methods for the election of their representation are stated by the communes themselves in their statutes.

The paper presents the formation process of subsidiary units and discusses the extent and dimensions of their autonomy. The author also outlines the criteria for drawing their boundaries and points out the unique content of delegated responsibilities. On introducing the structures and responsibilities of a subsidiary unit's authorities, the author stresses the differences in procedures for the election of its legislative and executive bodies. The paper is concluded with a review of the legal framework for the operation of local self-government subsidiary units.